

A település bemutatása

Az önkormányzat megnevezése: Múcsony Nagyközség Önkormányzat

Területe: 1.755 ha.

Határos szomszéd települések:

Északon Izsófalva, nyugaton Szuhakálló, délen Kazincbarcika és Berente és keleten Edelény és Sajószentpéter.

Állandó lakosainak a száma 2848 fő. /2024.01.01.-én/

Történelme:

A Váradi Regestrum jegyzi fel, hogy 1219-ben Beleta, Lánicz, Mucsony, Radistyán (Zudesthan) és Császa (Shazka) falu várjobbágysai tagadták, hogy öneik kötelességük volna a várbörtön őrzése, mivel ők hadakozó várjobbágysok (várkatonák). Péter, a borsodi vár jobbágya – tisztje – Mucsony és más helységek szabadjait, a kizárólagosan katonai szolgálatra kötelezhető várkatonákat a várban lévő börtönök, foglyok őrzetére akarta „szorítani”. A katonák ennek mondtak ellent, és lett a dologból per. Az ispán tüzesvas-próbára Váradra küldte Pétert, ahol azonban ő megijedhetett az ítélettől, s kijelentette, hogy az említett falvakból való várkatonaságot csalárdul vádolta a börtön őrzetével.

Mucsony ebben a fontos történelmi forrásban akkori latin neve, mint villa Mulchun említetik, a borsodi vár tartozékaaként, a vár birtokaaként tartották számon. (1275-ben Muchun, 1332-ben a Mohuch és Monthnush név fordul elő a település megnevezéseként.)

Fentiekből eredeztethető, hogy Mucsony már a honfoglalás korától kis lélekszámú keresztény település volt, magyar lakosokkal. A magyar lakosság teljesen az 1700-as évek első negyedéig domináltak a faluban, igaz, hogy a reformáció megjelenésétől kezdve mindannyian reformátusokká váltak. 1548-tól kezdődően teljesen 1730-ig szinte alig beszélhetünk a faluról, a törökök folytonos zaklatása, háborúk, szabadságharcok folyamatosan ellehetetlenítették, sőt a legtöbbször lakatlanná tették a települést. A dokumentum, ami 1546 és 1700 között vizsgálta a lakosságot, ezt igazolja. 1548-ban, 1647-ben és 1700-ban senki sem lakta a települést. A közties adatok is elenyészőek: 1576-ban 18-an, 1605-ben 7-en és 1673-ban 16-an lakták a települést. Így látható, hogy ezek a kis sejtmagok voltak csak reformátusok abban a korban. (A kis református templomuk 1639-ben leégett, utána már nem is építették újjá.)

A Rákóczi-szabadságharc bukását követően a vármegye új statútummal szabályozta az újratelepülést. Azoknak, akik a pusztán maradt telkeken építkezni akartak, adómentességet biztosított, ám ez nem vonatkozott azokra, akik csak azért költöztek a megye egyik településéből a másikba, hogy megszabaduljanak a földesúri terhektől. A vármegye és a földesurak azért is támogatták a betelepüléseket, mert 1728-ban még mindig 103 egykor lakott, de időközben pusztává vált település volt a megyében. Az 1730-40-es évekre a 40 pusztatelepülésből mindössze 12 vált lakottá, így Abod, Dövény, Kurityán, Ormos, Kazinc, Garadna, Finke, Hangács, Alsó- és Felsőtelekes, valamint Mucsony.

A XVIII. század elején érkezett a történelemben az a pillanat, amikor a már újonnan betelepülők Mucsonyba római katolikus tótok és görögkatolikus ruszinok voltak. Ez oly annyira igaz, hogy Mucsony lett az egyik kizárólag tót és rutén település az öt közül a megyénkben.

A tótok és ruszinok Magyarország északi megyéiből – Szepes, Sáros, Ung stb. – a kedvezmények hatására telepedtek át Borsod vármegyébe, amibe az is közrejátszott, hogy az északi területek sivár minőségű talaja már nem biztosított megfelelő megélhetést a számukra. Az első tót és rutén betelepülők még 1697-ben Viszlón és Rakaczán megjelentek. Mucsony első új telepesei az 1730-as évek elején érkeztek a fent említett megyékből, valamint Viszlóról és Rakaczáról.

Az első magyar népszámlálás sok információt szolgáltat a számunkra. (1784–1787) Ebből több dolgot is megtudhatunk: Mucsony két legnagyobb birtokosa a királyhű sajkócai Radvánszky család, valamint a jekelfalusi és margitfalvai Jekelfalussy család lett. A Jekelfalussyak Mucsonyban megépült kastélya sokáig a település legszebb épülete volt. (Sajnos 1948 környékén elbontották, az építőanyagokat a környék házainak, valamint a templom kerítésének az építésére használták fel.)

1878-ban súlyos tragédia történt a faluban. Tűzvész pusztította el a település épületeinek legnagyobb részét, a templommal, az iskolával, a község házával és a lelkész lakkal együtt.

A leégett templommal majdnem szemben épült fel gróf Batthyány László Mária felesége – Latinovics Mária, borsodi csillagkeresztes úrhölgy – ajándékként 1878-ban a barokk stílusú fogadalmi Mária kápolna, a Szeplőtelen Lourdes-i Szűz tiszteletére. (A kápolnát Kurityánból hozták át.) A kápolnát 1880-ban szentelték fel, majd 1914-ben bővítették. A templom újjáépítéséig itt, és az előtte lévő téren végezték a szent szolgálatokat. A mai napig – a falu leégésének és újjáépítésének ünnepén – augusztus 6-án, az ünnepi Szent Liturgiát a kápolna előtt a templomkertben végzik. Ez a nap 1995-től a falunap is.

Mucsony területén már 1897-es évben bányát nyitott Gróf Szirmay Alfréd, majd az 1900-as évek elején Galán György mélyíttette a György tárót, melyből csillével szállították ki a szenet és lovas szekereken vitték tovább. 1914-ben Brat János kapott bányanyitási engedélyt, melyből a termelvényt az első időben a téglagyár fűtésére használták, mely folyamatos fejlesztés révén a környéken került értékesítésre a szén. A bányaegészen 1945-ig működött.

A nagyüzemi bányászkodás 1918-ban kezdődött, mikor is Diósgyőri Magyar Állami Vas- és Gépgyár (DIMÁVAG) megvásárolta a bányatelket a falu határában és elkezdte az Albert I. aknát mélyíteni.

A bánya fejlesztésével egy kolóniákból álló lakótelep kiépítése is elkezdődött. Folyamatosan áramlottak a bányászok az új lakótelepre – Romániából is költöztek át bányászok –, valamint a környező településekről is ingáztak. Ez az új kis településrész nagyon sokat segített a helyi termelőknek is – ezekben az időkben még főleg mezőgazdaságból élt a falu –, hiszen nem kellett messzire elvinniük az áruikat, értékesíteni tudták a kolónián a terményeiket. Így az aknaüzem Borsod megye egyik legjobban szervezett bányája lett.

Az építkezéssel egy időben az egyik lakásban 6 osztályos összevont iskolát alakítottak ki, majd 1930-ban szintén egy lakásban kis könyvtárat létesítettek.

1938. április 8-án a királyi belügyminiszter 80.628/1938-as rendelet alapján a szénbányatelep neve Alberttelep lett.

A bányászat és a kolónia megjelenésével tulajdonképpen „kettészakadt” a falu: amíg a keleten elhelyezkedő településrész – az ófalu – megőrizte mezőgazdasági jellegét, munkájuk az évszakok körforgásához volt kötve, addig a nyugati településrészt egy nyüzsgő, évszakoktól független, naponta meghatározott munkarend szerint élő munkásság foglalta el.

A szovjet csapatok 1944. december 13-ai bevonulása után a község vezetését a nemzeti bizottság vette át, amelyben képviselve volt az eddig elnyomott munkásság és kisparasztság is. Ebben az időben a községben nagybirtok nem volt, így a földreform során földosztásra nem került sor. A tulajdonképpeni fellendülés a bányák államosításával és a villamosítással indult be. A község lakosai közül egyre többen találtak munkát a környező bányauzemekben. A foglalkoztatottság ilyen irányú terjedése kedvezően érezte hatását a lakosság jólétére és általában a község fejlődésére. Ehhez hozzájárult a közigazgatás átszervezése, a tanácsok megalakulása.

Mucsony 1945-től Borsod-Gömör vármegyéhez tartozott, majd 1950-től napjainkig az újonnan megalakult Borsod-Abaúj-Zemplén megyéhez. Ezen időszak alatt végig az Edelényi Járás

települése volt. 1950-től önálló tanácsú községként került nyilvántartásba.

1960-ban megalakult a termelészövetkezet, amely eredményes tevékenységet végzett és a legjobbak közé tartozott a járási viszonylatban. A termelészövetkezet 1968-ban egyesült a telekesi termelészövetkezettel, mely jelentős fejlődést ért el, vagyona megsokszorozódott és termelési eredményei is kimagaslóak voltak.

Mucsonyt 1969.július 01-jén Szuhakálló községgel közös tanácsba vonták össze.

1971. január 1-jével a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 1.076/1969./IV.29./számú határozatában biztosított felhatalmazás alapján a Borsod-Abaúj- Zemplén Megyei Tanács 47/1970.számú határozatával Mucsonyt Nagyközséggé nyilvánította, tanácsát pedig nagyközségi tanácsá szervezte.

1989 nyár elején nyílt meg a település számára a már régóta óhajtott gyógyszertár.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990.évi LXV. törvény lehetőséget adott arra, hogy a Nagyközségi Közös Tanács társközségei a székhely község településétől a helyi képviselők és polgármesterek választását követően leváljanak. Ennek alapján Szuhakálló társközség 1991. január 01. napjával levált Múcsony községtől.

1990 októberében a tanácsi rendszert felváltotta a demokratikusan megválasztott önkormányzatok rendszere és megválasztásra került a 12 fős képviselő-testületi önkormányzat, amely demokratikus módon intézi a település ügyeit, feladatait.

1993-ban megnyílt Mucsonyban az Egészségház.

1994-ben került kiépítésre a település teljes területén a gázvezeték hálózat.

Az 1994. december 11-én megválasztott képviselő-testület 13 főből áll, mely 1 fő a ruszin kisebbség, míg 1 fő a szlovák kisebbség érdekeit képviseli a testületben.

1994. december 11-én megválasztásra került a Cigány és a Ruszin Kisebbségi Önkormányzat is, amely 3, illetve 5 fő képviselő-testületi taggal működött a településen.

1996-ban 55 fővel indult el az általános iskolában a ruszin nyelv oktatása.

Az 1998. október 18-én megválasztott képviselő-testület 12 főből állt.

1998. október 18-án és 2002. október 20-án megválasztásra került a Cigány és a Ruszin Kisebbségi Önkormányzat is, mely 5-5 fő képviselő-testülettel működött.

A 2002. október 20-án megválasztott képviselő-testület 13 főből állt, melyből 1 fő a lengyel kisebbség érdekeit képviselte a testületben.

Ekkor is megválasztásra került a Cigány és a Ruszin kisebbségi önkormányzat.

2004-ben átadásra került a településen a szennyvíz hálózat, mely 100 %-ban biztosította a belterületi ingatlanok zárt csatornás szennyvízelvezetését. A beruházás az önkormányzat által biztosított saját erőből és lakástakarék-pénztári megtakarítások igénybevételeivel valósult meg az ÖKOTÁM 2000 szisztéma szerint. A tisztítás a kazincbarcikai szennyvíztisztító üzemben történik.

2006. október 01. napján a megválasztott képviselő-testület 12 főből állt.

Ezen a választáson a Cigány és a Ruszin Kisebbségi Önkormányzat mellett megválasztásra került a Lengyel Kisebbségi Önkormányzat is, melyet 5-5-5 fő képviselő-testülettel működik.

2008-ban a Képviselő-testület tagjai támogatásával elkészült az első köztéri szobor, mely I. Szent István király mellszobra. A bronz szobrot Balogh Géza nyíregyházi szobrász álmodta meg. A talapzat a perkupai Márgráf kft-nél készült. Ebben az évben épült ki a szobor körül elterülő tér is.

2010-ben Dr. Duzsejné Kosik Etelka képviselő felajánlásából elkészült a második köztéri mellszobor, mely Petőfi Sándort ábrázolja. A talapzatot az Önkormányzat készítette. A műalkotás egy több mint 30 éves műkőből készült mellszobrot cserélt le.

2010. október 03. napján a megválasztott képviselő-testület 7 főből áll.

2010. október 03. napján a Cigány, Lengyel és a Ruszin Kisebbségi Önkormányzat mellett megválasztásra került a Román Kisebbségi Önkormányzat is, melyek 4-4-4-4 fős képviselő-testülettel működött.

2014 elején a kistérségek megszűntek, a helyüket újra a járások töltötték be. Ekkortól a kazincbarcikai járás települése lett Mucsony.

2014. október 12. napján a megválasztott képviselő-testület 7 főből áll.

2014. október 12. napján négy nemzetiségi önkormányzat választására került sor. A Ruszin, a Lengyel, a Roma és a Román Nemzetiségi Önkormányzat tagjait választották a nemzetiségekhez tartozó választópolgárok. A Ruszin, a Lengyel és a Román önkormányzat képviselő- testülete 3-3 fővel működik, míg a Roma Nemzetiségi Önkormányzat 4 fős képviselő- testülettel működik.

2019.október 13. napján ötéves időtartamra a megválasztott képviselő-testületi tagok száma 7 fő

Ezen a napon került sor a településen működő Ruszin, Roma, Román, Lengyel nemzetiségi önkormányzat választására is. A Ruszin, és a Roma önkormányzat képviselő-testülete 5-5 fővel működik, míg a Lengyel és a Román Nemzetiségi Önkormányzat 3-3 fős képviselő-testülettel működik.

2024. június 9.-én megtartott önkormányzati választáson megválasztott képviselő testület létszáma 7 fő.

Ezen időpontban lebonyolított nemzetiségi választáson megalakult a Roma, Ruszin és Lengyel Nemzetiségi önkormányzat. Előbbiek 5-5 fővel, utóbbi 3 fővel.

A megválasztott polgármester és képviselők 2024.október 01.-én kapták meg a mandátumukat 5 évre.